Lietas Nr. C32300411
Lietas arhīva Nr. CA-3077-13/19

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2013.gada 11.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Milda Zelmene,
tiesneši Agnese Veita un Juris Freimanis
ar sekretāri Justīni Mezīti

piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. B/ un atbildētāju pārstāvim /pers. C/

Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu **akciju sabiedrības /Nosaukums A/** prasībā pret **/pers. D/** un **/pers. E/** par parāda piedziņu, sakarā ar /pers. D/ un /pers. E/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.aprīļa spriedumu daļēji apmierināta akciju sabiedrības (turpmāk tekstā - AS) /Nosaukums A/ prasība pret /pers. D/ un /pers. E/, piedzenot no /pers. D/ AS /Nosaukums A/ labā pamatparādu LVL 1'387,15, procentus par aizdevuma lietošanu par laiku no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2009.gada 16.novembrim LVL 65,75, līgumsodu LVL 1'189,56, un tiesāšanās izdevumus LVL 196,56, t.i. kopā LVL 2'839,02, kā arī nosakot, ka pilnīgas vai daļējas piedziņas neiespējamības gadījumā nesamaksātā summa piedzenama no galvinieces /pers. E/. Noteikta AS /Nosaukums A/ tiesība par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. D/ likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās pamatparāda summas 1'387,15, nosakot pilnīgas vai daļējas piedziņas neiespējamības gadījumā saņemt procentus no /pers. E/. Noraidīta prasība daļā par aizdevuma lietošanas procentu LVL 133,82 un līgumsoda LVL 197,59 piedziņu.

Tiesa spriedumā konstatējusi, ka 2006.gada 16.februārī starp AS /Nosaukums B/, kurai 2006.gada 15.decembrī nosaukums mainīts uz AS /Nosaukums A/, kā aizdevēju un /pers. D/ kā aizņēmēju, noslēgts aizdevuma līgums Nr. Z-3632/2006, ar kuru /pers. D/ automašīnas iegādei piešķirts aizdevums EUR 9'315 apmērā, ar atmaksas termiņu līdz 2010.gada 21.februārim.

Aizdevuma līguma 2.1.1. punktā un 2.1.2. punktā noteikts aizdevējas pienākums atvērt aizņēmējam aizdevuma kontu par summu EUR 9'315 un izmaksāt aizņēmējam kredītu, veicot maksājumu no aizdevuma konta /pers. F/ norēķinu kontā, kas atvērts pie aizdevēja. Savukārt no lietā esošā bankas konta izraksta redzams, ka aizdevuma summa EUR 9'315 apmērā 2006.gada 17.februārī iemaksāta aizdevumu līgumā norādītajā /pers. F/ kontā.

Aizdevuma līguma 1.3.punktā puses vienojušās, ka par kredīta izmantošanu aizņēmējs maksā aizdevējam desmit procentus gadā no faktiski izmantojamās kredīta summas, turklāt aizdevuma līgumā noteikts /pers. D/ pienākums atmaksāt aizdevumu un maksāt pielīgtos procentus saskaņā ar maksājumu grafiku.

Tiesa spriedumā norādījusi, ka 2006. gada 16.februārī starp prasītāju un atbildētāju /pers. D/ noslēgts komercķīlas līgums Nr. Z-3632/2006, ar kuru no 2006. gada 16.februāra aizdevuma līguma izrietošo saistību izpildes nodrošināšanai /pers. D/ prasītājas labā ieķīlājis automašīnu Audi A6.

Savukārt atbildētāja /pers. E/ 2006.gada 16.februārī parakstījusi galvojumu, ar kuru uzņēmusies saistību atbildēt pilnā apmērā kā pats parādnieks ar visu savu īpašumu un naudas līdzekļiem par zaudējumiem, kuri var rasties prasītājai sakarā ar /pers. D/ līgumsaistību neizpildi pēc 2006.gada 16.februāra aizdevuma līguma Nr. Z-3632/2006. /pers. E/ apņēmusies gadījumā, ja /pers. D/ nepilda savas saistības, neievēro kredīta atmaksas kārtību, termiņā nesamaksā procentus un/vai līgumsodu, kā arī aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā, 3 dienu laikā atmaksāt prasītājai aizdevuma summu, aprēķinātos procentus, līgumsodus, komisijas, kā arī visus prasītājas tiesas izdevumus.

Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1431.pantu,1587.pantu, 1934.pantu, kā arī
1943. pantu, kas nosaka aizņēmēja pienākumu atdod saņemto aizdevumu. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu tiesa atzinusi, ka /pers. D/ ir pienākums maksāt aizdevuma līgumā par aizdevuma lietošanu pielīgtos procentus.

Atsaucoties uz Civillikuma 1652.panta pirmās daļas 3.punktu, kā arī Civillikuma 1716.pantu un 1720.panta 2.punktu, tiesa atzinusi, ka prasītājai ir tiesības prasīt ne tikai aizdevuma summas un pielīgto procentu samaksu, bet arī aizdevuma līguma 3.punktā paredzēto līgumsodu par saistību izpildes kavējumu, kas pielīgts 1% apmērā no savlaicīgi nesamaksātās summas.

Spriedumā norādīts, ka atbilstoši Civillikuma 1589.pantam vienpusēja atkāpšanās no līguma pielaižama, ja tā pamatota ar paša līguma raksturu vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Tiesa secinājusi, ka aizdevuma līguma 2.3.2. punktā noteikta aizdevējas tiesība pirms termiņa izbeigt līgumu un pieprasīt aizņēmējam desmit dienu laikā no prasītājas rakstveida paziņojuma nosūtīšanas dienas nodrošināt norēķinu kontā kredīta summu, aprēķināto procentu un līgumsodu summu, ja aizņēmējs pārkāpj kādu no līguma vai līguma 1.4. punktā minētā komercķīlas līguma noteikumiem, kā arī norakstīt no norēķinu konta augstāk minēto pieprasīto summu.

Atbilstoši minētajam līguma punktam 2009.gada 5.novembrī prasītāja atbildētājam /pers. D/ ierakstītā sūtījumā nosūtījusi paziņojumu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu, nosakot 10 dienu termiņu saistību izpildei un paziņojusi, ka parāda nesamaksas gadījumā aizdevuma līgums tiks izbeigts ar 2009.gada 16.novembri.

Tiesa spriedumā norādījusi, ka komercķīlas līguma 3.1.punktā pielīgta komercķīlas ņēmēja tiesība vērst piedziņu uz ieķīlāto automašīnu Audi A6, pārdodot to par brīvu cenu bez tiesas starpniecības un izsoles.

Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1330.pantu, kas paredz, ja ieķīlāto lietu pārdodot ienāk tāda summa, kuras nepietiek ķīlas ņēmēja pilnīgam apmierinājumam, tad viņam paliek tiesība prasīt no parādnieka kā parāda atlikuma, tā arī pārdošanai taisīto nepieciešamo izdevumu samaksu. Līdz ar to

tiesa secinājusi, ka pēc ķīlas realizējas, prasītājai ir tiesības atlikušo parāda summu prasīt no atbildētāja /pers. D/.

No lietas materiāliem redzams, ka ieķīlātā automašīna Audi A6 ir pārdota par EUR 2'100 (kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtu kursa atbilst LVL 1'475,89), un minētā summa novirzīta /pers. D/ no aizdevuma līguma izrietošo saistību daļējai dzēšanai, proti: līgumsoda dzēšanai EUR 1'707,10, procentu daļējai dzēšanai EUR 18,40 un daļējai pamatsummas dzēšanai LVL 163,27. Savukārt no prasītājas iesniegtā parāda aprēķina redzams, ka uz 2011.gada 14.jūniju /pers. D/ parāds ir EUR 4'147,03 jeb LVL 2'914,55, tai skaitā aizdevuma pamatsumma EUR 1'973,73 jeb LVL 1'387,15, procenti par aizdevuma izmantošanu EUR 199,57 jeb LVL 140,25, līgumsods EUR 1'973,73 jeb LVL 1'387,15, kuru prasītāja samazinājusi līdz pamatparāda apmēram. Procentu un līgumsoda aprēķinā ietverts arī laika posms pēc atkāpšanās no aizdevuma līguma 2009.gada 16.novembrī.

Savukārt no AS /Nosaukums A/ iesniegtā parāda aprēķina uz 2009.gada 16.novembri (kad prasītāja vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma) redzams, ka /pers. D/ parāds bija EUR 3'923,14 jeb LVL 2'757,20, tai skaitā aizdevuma pamatsumma EUR 2'137 jeb LVL 1'501,89, procenti par aizdevuma izmantošanu - EUR 93,55 jeb LVL 65,75, bet līgumsods - EUR 1'692,59 jeb LVL 1'189,56.

Ņemot vērā lietā esošo eksperta slēdzienu - automašīnas faktiskās vērtības aktu, kurā parādsaistību izpildes nodrošināšanai ieķīlātās automašīnas faktiskā vērtība noteikta EUR 3'700, bet ātrās realizācijas vērtība – EUR 2'025, tiesa kā nepamatotu noraidījusi atbildētāja argumentu, ka automašīna realizēta par nesamērīgi zemu cenu, jo tā ir pārdota par cenu, kas pārsniedz eksperta noteikto ātrās realizācijas vērtību. Vienlaikus tiesa norādījusi, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus savam apgalvojumam, ka automašīnas vērtība uz aizdevuma līguma izbeigšanas brīdi bija EUR 5'000.

Atsaucoties uz Civillikuma 1692.pantu, 1698.pantu, kā arī 1702.pantu, tiesa atzinusi, ka prasītājai ir tiesības celt prasību uzreiz arī pret galvinieku, ja tas uzņēmies saistību atbildēt kā pats parādnieks.

Tiesa norādījusi, ka 2010.gada 14.septembrī prasītāja /pers. E/ ir nosūtījusi brīdinājumu, informējot, ka ar 2009.gada 16.novembri prasītāja izbeigusi ar /pers. D/ noslēgto 2006.gada 16.februāra aizdevuma līgumu, un lūgusi galviniecei līdz 2010.gada 20.septembrim samaksāt prasītājai visu no aizdevuma līguma izrietošo /pers. D/ parāda summu, taču lietā nav pierādījumu, ka atbildētāji būtu izpildījuši savas saistības un parāda summu pilnībā vai daļēji samaksājuši.

Tiesa kā nepamatotus noraidījusi atbildētājas /pers. E/ iebildumus, ka viņa nav noslēgusi galvojuma līgumu, uzņemoties pienākumu atbildēt par /pers. D/ saistībām, norādot, ka tie ir pretrunā lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, jo /pers. E/ paraksta īstumu uz 2006.gada 16.februāra galvojuma apliecinājusi zvērināta notāre Lauma Šneidere.

Tiesa norādījusi, ka no prasītājas iesniegtā parāda aprēķina redzams, prasītāja vēlas piedzīt no atbildētājiem procentus par aizdevuma lietošanu par laiku no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2011.gada 13.jūnijam EUR 199,57 jeb LVL 140,25 apmērā, tādejādi procentu aprēķinā ietverts arī laiks pēc prasītājas atkāpšanās no aizdevuma līguma 2009.gada 16.novembrī. Taču no aizdevuma līguma 1.3.punkta izriet, ka puses ir vienojušās par procentu maksājamiem līguma darbības laikā, līdz ar to tiesa atzinusi, ka procentus par aizdevuma lietošanu prasītājai ir tiesības saņemt tikai par laiku no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2009.gada 16.novembrim (kad prasītāja vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma) EUR 93,55 jeb LVL 65,75 apmērā.

Tāpat tiesa atzinusi, ka vienpusēji atkāpjoties no aizdevuma līguma, ir izbeigusies tā darbība, tādejādi ir izbeigušās prasītājas tiesības piemērot aizdevuma līguma noteikumus, tostarp, tiesības prasīt pielīgto līgumsodu, neatbrīvojot tomēr parādnieku no līgumsoda samaksas, kas aprēķināta uz līguma izbeigšanas brīdi.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka prasītājas labā piedzenams līgumsods par laiku no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2009.gada 16.novembrim (kad prasītāja vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma) EUR 1'692,59 jeb LVL 1'189,56 apmērā.

Tādejādi, vienpusēji atkāpjoties no aizdevuma līguma un pieprasot visu tajā noteikto saistību izpildi, ir izbeigusies prasītājas tiesība prasīt no atbildētāja ikmēneša procentu par aizdevuma lietošanu samaksu līgumā noteiktajā kārtībā un apmērā, līdz ar to prasītājas prasība par procentu par laika pierodu no 2009. gada 17.novembra līdz 2011. gada 13. jūnijam.

Līdz ar to tiesa atzinusi, ka AS /Nosaukums A/ prasība daļā par līgumsoda LVL 197,59 un procentu LVL 74,51 piedziņu, kas aprēķināts par laiku pēc līguma izbeigšanas, ir noraidāma.

Tādejādi tiesa atzinusi, ka prasība par pamatparāda, procentu par aizdevuma lietošanu un līgumsoda piedziņu ir apmierināma daļēji un no atbildētāja /pers. D/ prasītājas labā piedzenot LVL 2'642,46, tanī skaitā, pamatparādu LVL 1'387,15, procentus par aizdevuma lietošanu par laiku līdz 2009.gada 16.novembrim LVL 65,75 un līgumsodu LVL 1'189,56, bet prasība daļā par aizdevuma lietošanas procentu LVL 75,51 un līgumsoda LVL 197,59 piedziņu ir noraidāma.

Atsaucoties uz Civillikuma 1670.pantu, 1671.pantu, 1672.pantu, kā arī Civillikuma 1674. panta noteikumiem, tiesa atzinusi, ka galvojums pēc savas būtības ir saistības pastiprināšanas līdzeklis - blakus saistība, kuras uzdevums ir kalpot par galvenā parāda izpildes nodrošinājumu, līdz ar to secinot, ka galvenā parādnieka un galvinieka saistība nav solidāra saistība, jo galvinieks neaizstāj galveno parādnieku un blakus saistība pastāv kopā ar galveno saistību.

Tādējādi tiesa atzinusi, ka prasības summas piedziņa no atbildētājas /pers. E/ izdarāma tikai tādā gadījumā, ja no /pers. D/ piedziņa pilnībā vai daļēji nav iespējama.

Atbildētāji/pers. D/ un /pers. E/ iesnieguši apelācijas sūdzību par minēto spriedumu, norādot, ka pārsūdz to pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka /pers. E/ parakstītajā galvojumā noteikts, ka visi strīdi, kas izriet no šī galvojuma, risināmi Rīgas Starptautiskajā šķīrējtiesā, taču AS /Nosaukums A/ prasību pret /pers. E/ cēla vispārējās jurisdikcijas tiesā, līdz ar to tiesai bija pamats lemt par tiesvedības izbeigšanu pret galvinieci /pers. E/. Pirmās instances tiesa nav vērtējusi arī faktu, ka ar /pers. D/ noslēgtajā aizdevuma līgumā norādīto aizdevuma summu prasītāja ieskaitīja /pers. F/ kontā, kurš tātad ir patiesais aizdevuma saņēmējs. Savukārt aizdevuma līguma 3.punktā noteiktais līgumsods - 1% dienā no nesamaksātās summas – ir nesamērīgi liels un netaisnīgs, uz ko ir norādīts arī Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr. SKC-212.

Apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka AS /Nosaukums A/ prettiesiski ir izlietojusi no ieķīlātās automašīnas iegūtos naudas līdzekļus, sedzot no tiem ar vērtēšanu, glabāšanu un realizāciju saistītos izdevumus, kā arī apmaksājot notāra pakalpojumus, kas saistīti ar komercķīlas dzēšanu. Atbildētāji uzskata, ka prasītāja kā komercķīlas ņēmēja ir rīkojusies ļaunā nolūkā, jo ir pārdevusi ieķīlāto automašīnu par nesamērīgi zemu cenu, turklāt maldinājusi atbildētājus, ļaujot saprast, ka, realizējot komercķīlu, tiks segti visi AS /Nosaukums A/ prasījumi pret atbildētājiem. Saskaņā ar Komercķīlas likuma 47.pantu, ja komercķīlas ņēmējs, pārdodot ieķīlāto mantu, nav ievērojis pietiekamu rūpību, tad komercķīlas devējam ir tiesības prasīt atmaksāt pirkuma summu ar procentiem.

Apelācijas sūdzībā atbildētāji lūguši izbeigt tiesvedību prasības daļā pret galvinieci /pers. E/, un atcelt pirmās instances tiesas spriedumu.

Prasītāja AS /Nosaukums A/ rakstveida paskaidrojumus uz apelācijas sūdzību nav iesniegusi.

Tiesas sēdē AS /Nosaukums A/ pilnvarotā pārstāve /pers. B/ prasību uzturēja tādā apmērā, kā to ir apmierinājusi pirmās instances tiesa, bet apelācijas sūdzību neatzina. Prasītājas pārstāve paskaidroja, ka apelācijas sūdzībā minētie atbildētāju apgalvojumi nav pamatoti ar pierādījumiem.

Atbildētāji neapstrīd faktu, ka aizdevuma līgumā paredzētie maksājumi saskaņā ar grafiku nav veikti un parāds prasītājai nav atdots. Savukārt prasītāja šai situācijā ir rīkojusies atbilstoši pušu starpā noslēgto līgumu nosacījumiem, kurus atbildētāji nav apstrīdējuši, tādēļ visi iebildumi pret prasību ir nepamatoti. Turklāt nav nekāda pamata izbeigt tiesvedību pret galvinieci /pers. E/, jo pret galveno parādnieku /pers. D/ prasība atbilstoši aizdevuma līguma nosacījumiem velta vispārējās jurisdikcijas tiesā, bet galveno prasījumu un blakus prasījumu nevar sadalīt.

Atbildētāju /pers. D/ un /pers. E/ pārstāvis uz mutiska pilnvarojuma pamata /pers. C/ tiesas sēdē uzturēja apelācijas sūdzību saskaņā ar tajā norādītajiem argumentiem un lūdza izbeigt tiesvedību prasības daļā pret /pers. E/, bet prasību pret /pers. D/ noraidīt, norādot, ka realizējot ieķīlāto automašīnu /pers. D// parāds ir dzēsts, bet par pārējo būtu jāatbild SIA /Nosaukums C/ direktoram /pers. F/, kurš faktiski saņēma prasītājas izsniegto aizdevumu.

Motīvu daļa

Novērtējusi pušu pārstāvju paskaidrojumus kopā ar visiem lietas materiāliem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma tādā apmērā kā to nospriedusi pirmās instances tiesa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.*

Kaut arī atbildētāji apelācijas sūdzībā norāda, ka pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdz pilnā apmērā, taču apelācijas sūdzībā nav minēts neviens arguments, ka spriedums būtu nepareizs attiecībā uz noraidīto prasības daļu, līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas nosacījumam, apelācijas instances tiesai nav jāpārvērtē pirmās instances tiesas spriedums attiecībā uz prasības noraidīšanu daļā par aizdevuma lietošanas procentu LVL 75,51 un līgumsoda LVL 197,59 piedziņu.

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas instances tiesai jāvērtē pirmās instances tiesas spriedums tikai daļā, kas attiecas uz prasības apmierināšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, *ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.*

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.aprīļa sprieduma pamatojums attiecībā uz prasības apmierināto daļu ir pareizs, tādēļ pievienojas šai motivācijai un neatkārto tajā minētos argumentus.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda par to, ka gan 2006.gada 16.februāra aizdevuma līgums, gan komercķīlas līgums, gan galvojums, uz kuriem pamatota AS /Nosaukums A/ prasība, ir tiesiski noslēgti darījumi, turklāt ne /pers. D/, ne /pers. E/ šos līgumus un ar tiem uzņemtās saistības atbilstoši Civilprocesa likuma 178.panta prasībām nav apstrīdējuši.

Lietā nav strīda par to, ka prasītāja no savas puses aizdevuma līgumu ir izpildījusi un tajā norādītā aizdevuma summa līgumā noteiktajā kārtībā ir izsniegta.

Civillietu tiesu kolēģija kā nepamatotu noraida apelācijas sūdzības argumentu, ka par faktisko aizdevuma saņēmēju uzskatāms /pers. F/, jo no lietas materiāliem izriet, ka aizdevums /pers. D/ piešķirts automašīnas Audi A6 iegādei, kura pēc tam nodota viņa īpašumā un lietošanā, apgrūtinot to ar komercķīlu prasītājas labā. Tā kā aizdevuma līgumā puses vienojās, ka /pers. D/ piešķirtā aizdevuma summa ieskaitāma /pers. F/ kontā, secināms, ka tādā veidā veikta samaksa par iegādāto automašīnu, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka aizdevuma saņēmējs nav /pers. D/, bet kāda cita persona.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentu, ka aizdevuma līguma 3.punktā noteiktais līgumsods ir nesamērīgs un netaisnīgs, tiesu kolēģija norāda, ka /pers. D/ neapstrīd faktu, ka maksājumus saskaņā ar aizdevuma līgumam pievienoto grafiku viņš nav veicis, līdz ar to lietā nav strīda par to, ka atbilstoši Civillikuma 1652.panta pirmās daļas 3.punktam atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pušu tiesiskajām attiecībām piemērojamas Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas, jo atbildētājs Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē /pers. D/ uzskatāms par patērētāju - fizisku personu, kas izmantojis pakalpojumu nolūkam, kurš nav tieši saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību. Vienlaikus tiesu kolēģija norāda, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas neatbrīvo atbildētāju no atbildības par līguma pārkāpumu un līguma noteikumos, kurus atbildētājs nav apstrīdējis, paredzētā līgumsoda samaksas par līguma pārkāpumu.

Atbilstoši Civillikuma 1720.pantam, *kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts; ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.*

Konkrētajā gadījumā līgumsods par neizpildīšanu īstā laikā paredzēts aizdevuma līguma 3.punktā, turklāt lietā nav strīda, ka /pers. D/ aizdevuma līgumu ir parakstījis.

Saskaņā ar Civillikuma 1431.pantu, *akta parakstīšana, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.*

Atbilstoši minētajai likuma normai tiesu kolēģija atzīst, ka /pers. D/ ir apstiprinājis, ka piekrīt pildīt saistības saskaņā ar līguma noteikumiem. Turklāt paša parakstīto aizdevuma līgumu /pers. D/ ne kopumā, ne arī kādā daļā nav apstrīdējis.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu gan aizdevuma līgums, gan komercķīlas līgums, gan galvojums uzskatāmi par tiesīgiem un izpildāmiem.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta ceturto daļu patērētāja kreditēšanas līgumā ietveramo informāciju reglamentē Ministru kabineta noteikumi Nr.257. Šie noteikumi bija spēkā līdz 2008.gada 1.septembrim (t.i. aizdevuma līguma noslēgšanas laikā) un to 11.9.punktā paredzēts patērētāju kreditēšanas līgumā iekļaut noteikumus par atbildību par līguma noteikumu pārkāpumiem.

Līgumsods cita starpā pilda arī atbildības funkciju, ja tā paredzēšana nav iedarbojusies, lai novērstu saistības pārkāpumu. Tāpēc noteikumu par līgumsodu ietveršana līgumā pati par sevi ir tiesiska un atbilst gan vispārējām Civillikuma, gan speciālajām Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām.

Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma mērķis ir nevis atbrīvot patērētāju no atbildības par līguma pārkāpumiem, bet gan aizsargāt patērētāju kā vājāko darījuma pusi pret pakalpojuma sniedzēja ļaunprātīgu pilnvaru izmantošanu, tajā skaitā, prasot nesamērīgus līgumsodus.

Likumi neaizliedz līgumsodu noteikt procentuāli, kaut arī procentuāli neierobežots līgumsoda pieaugums var novest pie nesamērīgas vai neproporcionālas līgumsoda summas. Taču tas nerada pamatu līguma noteikumus par līgumsodu nepiemērot vispār. Šādā gadījumā jāizvērtē pieprasītās līgumsoda summas samērīgums ar nepienācīgās izpildīšanas sekām vai citiem apstākļiem, līdzīgi kā to nosaka Civillikuma 1724.[1]pants, gadījumā, ja līgumsoda cietējs piesaka lūgumu par līgumsoda samazināšanu. Kaut arī atbildētāji šādu lūgumu nav pieteikuši, tiesa minētajā likuma normā noteiktos kritērijus var izmantot, vērtējot pieprasītā līgumsoda apmēra samērīgumu vai proporcionalitāti saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likumu.

Konkrētajā gadījumā prasītāja ir lūgusi piedzīt līgumsodu tādā apmērā, kas nepārsniedz izsniegtā aizdevuma pamatsummu. Līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas piedzītais līgumsoda apmērs LVL 1'189,56 nav pārmērīgs vai neproporcionāls, bet vērtējams kā taisnīgs samērojot pušu tiesiskās intereses nolūkā nodrošināt atbildīgas civiltiesiskās attiecības.

Par nepamatotiem Civillietu tiesu kolēģija atzīst arī apelācijas sūdzības argumentus attiecībā uz ieķīlātās automašīnas pārdošanu un iegūto naudas līdzekļu izlietojumu, piekrītot pirmās instances tiesas motīviem un atzīstot, ka komercķīla ir realizēta atbilstoši aizdevuma un komercķīlas līgumu nosacījumiem, bet pierādījumu par pārdošanas cenas neatbilstību, lietā nav. Līdz ar to tiesu kolēģija uzskata par nepamatotu atbildētāju atsauci apelācijas sūdzībā uz Komercķīlas likuma 47.pantu.

Nepamatots ir arī apelācijas sūdzības arguments, ka prasība pret galvinieci /pers. E/ būtu ceļama Rīgas Starptautiskajā šķīrējtiesā, jo prasījums pret galvinieci ir blakus prasījums, kas nav atdalāms no prasījuma pret galveno parādnieku. Tā kā atbilstoši aizdevuma līguma 5.3.punkta nosacījumiem AS /Nosaukums A/ ir izvēlējusies prasību pret galveno parādnieku /pers. D/ celt vispārējās jurisdikcijas tiesā, līdz ar to arī prasījums pret galvinieci par galvenā parādnieka saistības izpildi ir izskatāms tajā pašā tiesā.

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa izskatāmo lietu ir izspriedusi pareizi un spriedumā izdarītie secinājumi atbilst tiesību normām, savukārt apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nedod pamatu noraidīt prasību.

Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot arī to apmēru. Tādējādi, tiesa atzīst, ka prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzenamās summas, jo saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu gadījumā, ja procenti nav noteikti darījumā, tad aprēķināmi likumiskie procenti - seši procenti no simta gadā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Līdz ar to no atbildētāja prasītājas labā piedzenami tiesāšanās izdevumi - samaksātā valsts nodeva proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai LVL 191,06 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi LVL 5,50, t.i. kopā LVL 196,56. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 33. un 39.pantam no atbildētāja valsts labā piedzenami prasītājas nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi LVL 11,80. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu spriedumā nosakāms tā labprātīgas izpildes termiņš.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civillikuma 1431., 1587., 1652., 1692., 1704., 1720., 1765., 1934., 1943., 1946.pantu, kā arī Civilprocesa likuma 41., 93., 156., 195., 204.[1], 426., 430., 432.-434.pantiem, Civillietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a:

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, AS /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, labā pamatparādu LVL 1’387,15, pielīgtos procentus par laiku no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2009.gada 16.novembrim LVL 65,75, līgumsodu LVL 1’189,56 un tiesas izdevumus LVL 196,56, t.i. kopā LVL 2’839,02 (divi tūkstoši astoņi simti trīsdesmit deviņus latus un 02 santīmus).

Noteikt AS /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, likumiskos 6% (sešus procentus) gadā no piedzītās pamatparāda summas.

Piedziņas pilnīgas vai daļējas neiespējamības gadījumā no /pers. D/, noteikt AS /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiesības vērst piedziņu pret galvotāju /pers. E/, personas kods /personas kods/.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus LVL 11,80 (vienpadsmit latus un 80 santīmus).

Noteikt desmit dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei, nosakot, ka sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2014.gada 3.janvārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja: M.Zelmene
Tiesneši: A.Veita
J.Freimanis